

कश्यपोऽसितो देवलो वा। पवमानः सोमः। गायत्री।

सोमा असृग्रमाशवो मधोर्मदस्य धारया। अभि विश्वानि काव्या ॥ ९.०२३.०१

मधोर्मदस्य धारया- तृप्तिमाधुर्यधारया। विश्वानि- सर्वाणि। काव्यानि- दर्शनानि। अभि-
आभिमुख्येन। आशवः- शीघ्रगाः। सोमाः- रसाः। असृग्रम्- सृज्यन्ते ॥१॥

अनु प्रत्नास आयवः पदं नवीयो अक्रमुः। रुचे जनन्त सूर्यम् ॥ ९.०२३.०२

प्रत्नासः- पुराणाः। आयवः- जीवनभूताः। नवीयः पदम्- अभिनवं पदम्। अनु अक्रमुः-
अनुक्रमन्ते। रुचे- शोभायै। सूर्य- आत्मसूर्यम्। जनन्त- प्रकटयन्ति ॥२॥

आ पवमान नो भरार्यो अदाशुषो गयम्। कृधि प्रजावतीरिषः ॥ ९.०२३.०३

पवमान- पूयमान। अर्यः- आर्यशीलः सन्। नः- अस्माकम्। अदाशुषः- लोभिनः। गयम्-
वित्तम्। आ भर- आहर। प्रजावतीः- धर्मसन्तानवतीः। इषः- कामनाः। कृधि- कुरु ॥३॥

अभि सोमास आयवः पवन्ते मद्यं मदम्। अभि कोशं मधुश्रुतम् ॥ ९.०२३.०४

अभि- अभितः। आयवः- जीवनशक्तिभूताः। सोमासः- रसाः। मद्यम्- तृप्तिम्। मदम्- हर्षम्।
पवन्ते- क्षरन्ति। मधुश्रुतम्- माधुर्यस्त्रावकम्। कोशम्- प्रतीकम्। अभि- अभिलक्ष्य स्रव ॥४॥

सोमो अर्षति धर्णसिर्दधान इन्द्रियं रसम्। सुवीरो अभिशस्तिपाः ॥ ९.०२३.०५

इन्द्रियम्- इन्द्रसंबन्धिनम्। रसम्। दधानः- धारयन्। धर्णसिः- धारकः। सुवीरः- शोभनवीरः।
अभिशस्तिपाः- अभितो हिंसातः पालकः। सोमः। अर्षति- गच्छति ॥५॥

इन्द्राय सोम पवसे देवेभ्यः सधमाद्यः । इन्द्रो वाजं सिषाससि ॥ ९.०२३.०६

देवेभ्यः- द्योतनशक्तिभ्यः । सधमाद्यः- सहानुभूतिस्थः । सोम- रस । इन्द्राय- परमेश्वराय । पवसे-
क्षरसि । इन्द्रो- क्लेदक । वाजम्- अन्नम् । सिषाससि- संभक्तुमिच्छसि ॥६॥

अस्य पीत्वा मदानामिन्द्रो वृत्राण्यप्रति । जघान जघनच्च नु ॥ ९.०२३.०७

मदानाम्- हर्षाणाम् । अस्य- सारभूतं रसम् । पीत्वा- अनुभूय । इन्द्रः- परमेश्वरः । वृत्राणि-
आत्मावरणानि । अप्रति- अप्रतिगतः सन् । जघान- अवधीत् । नु- क्षिप्रम् । जघनच्च- इदानीमपि
नाशयति ॥७॥